

Gibanje za svetovni etos

Prof. dr. Jožeta Ramovša (dr. antropologije, socialnega delavca, avtorja številnih knjig in več kot 1000 bibliografskih enot) ni potrebno posebej predstavljati, saj ga Komendčani, posebej tisti, ki so si prizadevali, da bi pri nas zaživel sodobni medgeneracijski center, dobro poznajo iz njegovih predavanj in prizadevanj, ki pa, žal, niso obrodila zelenih sadov. Prav pa je, da naši občani zvedo, kar je povedal 24. oktobra v okviru 6. Šole za vrednote in življenje pri Ustanovi Petra Pavla Glavarja (UPPG) v prostorih nekdanje Glavarjeve bolnišnice v Komendi. Tokrat je spregovoril o **Gibanju za svetovni etos**.

Začel je s svojim učiteljem, **prof. dr. Antonom Trstenjakom**, ki je etiko imenoval **poštenost**, nadaljeval pa s psihoterapevtom **Viktorjem Franklom**, ki se je posebej posvečal preučevanju vrednot, vrednega. Predavatelj je poudaril, da je »vredno tisto, kar izhaja iz stvari same«, je v njej, je to potrebno upoštevati. Gledanje na to, kaj je vredno, etično, se je v teku zgodovine spreminjalo. V nemškem »rajhu« so njegovi pristaši menili, da Judje in Cigani niso za drugo kot za pobit, Slovani pa dovolj dobri za težka telesna dela. Duševno bolni niso za nič drugega kot za sežig v krematorijih. Tako so hitlerjanci tudi ukrepali. To pomeni, da so si zagovorniki »rajha« etično ravnanje in vrednote v tridesetih letih prejšnjega stoletja razlagali čisto po svoje, si jih prikrojevali kot je njim ustrezalo.

K sreči se je **gledanje na vrednote, etično v zgodovini spreminjalo**. Vsi dobro vemo, kako se zadnje čase izboljšuje odgovornost do narave, do voda, do okolja. K temu je pripomogla tudi večja ozaveščenost ljudi. Tako je razvoj etičnega na naravoslovnem in tehničnem področju pred razvojem na družboslovnem. A se tudi tu spreminja, počasi, a vendar.

Frankl je bil prvi, ki je ustanovil **svetovalnico za mlade**, je spoznal pomen prostovoljstva; da bo manj depresije, če bodo ljudje delali tudi prostovoljno.

Vendar so se stvari sčasoma poslabševale, vsaj kar zadeva zadnje obdobje na Zemlji, čas t. i. »oplajanja kapitala«. Popolnoma zgrešenega razumevanja pomena stvari, kajti oplajajo se lahko le živa bitja. Prišlo je do izdelave t. i. **»konstruktov«, »konstruktivizma«, »turbokapitalizma«, prevrednotenja vrednot**. Mišljenja, da je vredno le tisto, kar imam jaz za vrednoto. To pa je lahko zelo relativno, vendar če smo demokratični, je težko kaznovati nekoga, ki ima nekaj drugega za vrednoto kot jaz. Predavatelj je to nazorno ilustriral: kako je z njemu nekdanj znanih pojmov s predpono samo- : »samokolnica« in »samorog« prišlo do kopičenja pojmov s to predpono: »samopostrežna, samoupravljanje, samozadovoljevanje ... Tega, pri čemer postavljam **sebe v ospredje**.

Ugotovil je, da smo sicer »vsi namočeni na zahodno gledanje«, hkrati pa opozoril, da se je **v vse bolj globalizirajočem se svetu** (nekdanj je bil majhen, se ni dalo povzročiti tako veliko gorje), **»neizmerno povečala nevarnost za napačno ravnanje«**. To je začutil tudi nemški oporečniški teolog **Hans Küng**. Dolgo je iskal in ugotavljal, kaj je skupnega vsem religijam, svoje ugotovitve pa objavil leta 1991 v knjigi **Svetovni etos**. S somišljeniki je prišel do spoznanja, da lahko tisto, kar imajo religije oziroma ljudje za dobro in pravilno, strnemo v pet zapovedi: **Ne ubijaj! Ne nečistuj! Ne kradi! Ne pričaj po krivem! Ne stori drugemu tistega, kar ne želiš, da on naredi tebi!**

Predavatelj je svetoval, naj teh in drugih »zapovedi« ne jemljimo kot nekaj odvečnega, obremenilnega, marveč kot ograjo na mostu, da varno pridemo na drugi breg reke. Te »zapovedi« so namreč, kot je zapisal v svoji knjigi **taizejski brat John, »pot k svobodi«**. Ker ljudje nujno potrebujemo etiko in duhovnost, etično ravnanje tudi v gospodarstvu. Potem bomo lahko iz sebe kot školjka iztisnili biser, bomo luč drugim.

Jožef Pavlič